

Nr 76

Utlåtande i anledning av väckta motioner om statligt stöd till vård utomlands av kroniskt sjuka.

Andra lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 19 i första kammaren av herr *Larsson, Thorsten*, samt nr 25 i andra kammaren av herr *Börjesson* i Falköping m. fl.

I motionerna, vilka är likalydande, har yrkats, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om snar utredning med förslag rörande lämpligt stöd från statens sida åt av landstingen beslutad vårdnad utomlands av kroniskt sjuka i sådana fall, där dylik vård av exempelvis klimatologiska skäl får anses lämpligare än vård i hemlandet».

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande får utskottet, i den mån redogörelse därför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 25.

Över motionerna har på utskottets begäran yttranden avgivits av Svenska stadsförbundet och Svenska landstingsförbundet.

Gällande bestämmelser m. m.

Enligt 9 § *lagen om allmän försäkring* kan ersättning för sjukvård utom riket utgå endast i den utsträckning Kungl. Maj:t föreskriver. Bestämmelser i detta avseende har meddelats i *kungörelsen den 25 maj 1962 angående ersättning för sjukvård utom riket enligt lagen om allmän försäkring* (SFS 1962: 388). Enligt kungörelsen har den, som omfattas av sjukförsäkringen och är bosatt i riket, rätt till ersättning för utgifter för sjukvård utom riket, dock under förutsättning att vårdbehovet uppkommit under vistelse utom riket. Ersättning utgår för såväl läkarvård som sjukhusvård. Där emot ersätts inte resor, som företagits i samband med sjukvården. Speciella bestämmelser innehåller den s. k. *gränssjukvårdskungörelsen*, vilken avser läkarvård i Finland och Norge, varav i allmän försäkringskassa försäkrad person blivit i behov under vistelse inom svensk landskommun vid riksgränsen mot sagda länder.

I *motionerna* I: 283 och II: 355 vid 1964 års riksdag behandlades frågor om ökat stöd åt handikappade och begärdes en översyn av sjukresebestäm-
Bihang till riksdagens protokoll 1965. 9 saml. 2 avd. Nr 76

melserna i syfte att införa ersättning för resor utom riket i samband med hänvisning från läkare till utländskt sjukhus. Motionärerna påpekade bl. a., att man för vissa sjukdomar kan få bättre vård utomlands än i Sverige.

I sitt av riksdagen godkända *utlåtande nr 60* anförde *andra lagutskottet*, att i de fall, då en försäkrad för att få adekvat vård måste remitteras till utländskt sjukhus eller specialist, borde inte bara reskostnader utan även den utomlands meddelade vården ersättas inom sjukförsäkringen. Utskottet fann det lämpligt, att hithörande frågor utreddes inom 1961 års sjukförsäkringsutredning, innan förslag i ämnet framlades.

Utskottets utlåtande har sedermera av Kungl. Maj:t överlämnats till 1961 års sjukförsäkringsutredning för beaktande.

Remissyttrandena

Svenska stadsförbundet tillstyrker motionärernas förslag och anser, att en utredning främst bör syfta till att söka skapa likvärdiga förutsättningar i bidragshänseende för ifrågavarande kategorier vårdbehövande. Förbundet anför vidare:

Med anledning av under senare tid i olika sammanhang aktualiserade planer på s. k. hälsoresor och på utbyggnad av behandlingsinstitutioner utomlands för patienter lidande av olika invalidiserande sjukdomar tillsatte år 1963 styrelserna för Svenska stadsförbundet och Svenska landsförsäkringsförbundet en gemensam kommitté med uppgift att utreda med sjukvård utomlands sammanhängande problem. Sedan kommittén avgivit utlåtande den 29 april 1964 angående »Sjukvård utomlands», har förbundsstyrelserna rekommenderat sjukvårdshuvudmännen att följa i utlåtandet uppdragna riktlinjer för verksamheten. Sammanfattningsvis utmynnade kommitténs förslag i följande

»att sjukvårdshuvudmännen engagerar sig för en försöksverksamhet avseende hälsoresor för främst patienter lidande av reumatiska sjukdomar och organiska nervsjukdomar samt för härav berörda huvudmän mental-sjukvårdspatienter

att resegrupperna tillförsäkras biträde av sjuksköterskor och sjukgymnaster från hemlandet men att härutöver i vad gäller de somatiska sjukdomsfallen erforderliga hjälpkrafter — inklusive läkarvård för ev. akuta sjukdomstillstånd — anskaffas på reseorten

att resorna i huvudsak förlägges till de delar av året som äro ur hälso-synpunkt speciellt besvärliga i hemlandet, d. v. s. framför allt höst och vår

att för det praktiska genomförandet av resorna kontakt toges med vederhäftiga resebyråföretag som härvid ges ingående anvisningar på de speciella krav som måste anläggas på förlägningsförhållanden m. m. med hänsyn till klienteletts rörelsesvårigheter och ohälsa

att resedeltagarna uttagas efter ingående utredningar rörande hälsostatus m. m. och att den medicinska bedömningen, som bör ske såväl före som efter resan, anförtros åt en härför av huvudmannen avdelad läkare, vilken tillförsäkras erforderligt biträde av hjälpkrafter

att landsting och landstingsfria städer sinsemellan samverka i syfte att ernå resegrupper av lämplig storlek och sammansättning

att, även om verksamheten enligt ovan i vart fall tills vidare begränsas till försök med hälsoresor och sålunda ej avser rehabiliteringsvård i sjukvårdsteknisk bemärkelse, vårdbidrag dock må utges för patienter vårdade vid stiftelsen Vintersols planerade rehabiliteringsinstitution å Teneriffa; med rätt för stiftelsen att i driftkostnaderna även inräkna förräntning av upplånat kapital och skälig amortering.»

Frågan om ovannämnda försöksverksamhet skall omfatta jämväl det på privat väg uppförda hemmet för handikappade — Casa Suecia — och sålunda vårdbidrag utges för patienter vid detta hem har ännu icke blivit föremål för prövning av sjukvårdshuvudmännen. En sådan prövning kan emellertid enligt sjukvårdsdelegationens mening komma till stånd sedan förutsättningar visats föreligga att hemmet kan bereda patienterna tillfredsställande medicinsk omvårdnad. Därest sjukvårdshuvudmännen beredes insyn på detta område och därvid finner de medicinska vårdmöjligheterna liksom de ekonomiska förutsättningarna för hemmets skötsel tillfredsställande, synes hinder icke möta att huvudmännen åtager sig att medverka vid bestridandet av kostnaderna för verksamheten. Denna medverkan bör i enlighet med de rekommenderade riktlinjerna för dylik verksamhet ske i form av vårdbidrag till sådana patienter som efter prövning av läkare, som anvisas av huvudmännen, bedömes ha behov av vård vid hemmet och förutsättningar att tillgodogöra sig denna vård.

Svenska landstingsförbundet anför i sitt yttrande:

Frågan om ekonomiskt stöd till verksamheten vid Casa Suecia från sjukvårdshuvudmännens sida kan förutsättas komma att aktualiseras inom den närmaste tiden. Beredes sjukvårdshuvudmännen härvid erforderlig insyn såväl i den medicinska omvårdnaden som i den ekonomiska skötseln och bedömes verksamheten ur dessa synpunkter godtagbar, torde sjukvårdshuvudmännen komma att påtaga sig att bestrida kostnaderna för verksamheten i form av vårdavgifter till patienter uttagna efter prövning av vederbörandes vårdbehov och medicinska värdförutsättningar, verkställd genom av sjukvårdshuvudmännen anvisade läkare. I det läge som frågan sålunda för närvarande befinner sig kan styrelsen icke finna det påkallat att i enlighet med motionärernas yrkande utredning göres om generell statligt stöd åt av landstingen beslutad vårdnad utomlands av vissa långtidssjuka.

Ehuru förbundsstyrelsen i och för sig icke annat än med tillfredsställelse kan notera förslag till vidgat statligt stöd åt av landstingen bedriven verksamhet, kan den dock icke finna att ett statligt stöd just på det här avsedda området kan vara särskilt indicerat.

Utskottet

Enligt lagen om allmän försäkring kan ersättning för sjukvård utom riket utgå endast i den utsträckning Kungl. Maj:t föreskriver. I kungörelsen den 25 maj 1962 angående ersättning för sjukvård utom riket enligt lagen om allmän försäkring har stadgats rätt för den, som omfattas av

sjukförsäkringen och är bosatt i riket, att erhålla ersättning för utgifter för sjukvård utom riket, dock under förutsättning att vårdbehovet uppkommit under utlandsvistelse.

I förevarande motioner påkallas utredning med förslag rörande lämpligt stöd från statens sida åt av landstingen beslutad vård utomlands av kroniskt sjuka i sådana fall, där dylik vård av exempelvis klimatologiska skäl får anses lämpligare än vård i hemlandet.

Svenska stadsförbundet tillstyrker i remissyttrande motionärernas förslag och anser, att en utredning främst bör syfta till att söka skapa likvärdiga förutsättningar i bidragshänseende för ifrågavarande kategorier vårdbehövande. Förbundet erinrar om att en av styrelserna för Svenska stadsförbundet och Svenska landstingsförbundet tillsatt kommitté under åren 1963 och 1964 utrett problem, sammanhängande med sjukvård utomlands, samt att förbundsstyrelserna sedermera rekommenderat sjukvårdshuvudmännen att följa utav kommittén uppdragna riktlinjer för verksamheten i nämnda avseende. Kommittén hade föreslagit sjukvårdshuvudmännen att engagera sig för en försöksverksamhet avseende hälsoresor för främst patienter lidande av reumatiska sjukdomar och organiska nervsjukdomar samt för mentalsjukvårdspatienter.

Svenska landstingsförbundet uttalar i yttrande över motionerna, att statligt stöd på just det av motionärerna avsedda området icke kan anses särskilt indicerat.

Den av sjukvårdshuvudmännen upptagna verksamheten, avseende s. k. hälsoresor för vissa kategorier kroniskt sjuka, befinner sig ännu på försöksstadiet och kan enligt utskottets mening icke förutsättas f. n. medföra sådana kostnader, att statligt stöd till verksamheten bör övervägas. Utskottet får därför hemställa,

att förevarande motioner, I:19 och II:25, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 16 november 1965

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herr Strand, fru Carlqvist, herrar Lars Larsson, Eric Carlsson, Edström*, fru Nilsson, herrar Erik Filip Petersson och Hübinette;

från andra kammaren: fröken Sandell, herrar Johansson i Södertälje, Fredriksson, Jönsson i Ingemarsgården, Ringaby, Jonsson, fru Skantz och herr Elmstedt.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.